

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

דקוריא. מחרות של כפרים שחוטין. ריש"ט בלע"ז: **אזני.** דלמור לעיל [ג.] יואל ונכנס לכתחלה לא שרינן גבי שחיטה דייק מרישא: **ורבא.** דשרי [גס] דייק מסיפא דלא מנריך תנא דדיקה אלא היכא דבא ומלאו: **עומד על גביו דמי.** ועומד על גביו דקמני תנא היינו יואל ונכנס:

האי הוא דהוי שחיט שפיר. אומד עוף כדזו שחוט יפה וזה היה מכירו ואכלו ואין היכי כסומן לאכול האחרים: **מכניסין אשה כנפיו.** ישראל זה הבודקו מכניסין כל הצפרים תחת כנפי כסותו ואין הכותי מכיר איהו נתן לו: **ממסמס.** מנמנמו ומכתשו: **אין שחיטה לעוף מן הסורה.** משום דלא כתיב זביחה וזביחה אלא צבקר ולאן דכתיב^(א) וזבחת מצבקר ומלאךך ואין ילפינן דכתיב^(ב) לקמן (דף טו:)

(א) [לקמן כ. מ: כח. ספ: פה. קדושין עה. טו: כט.] (ב) קדושין י' גיטין י' [מספתה פסחים פסחים פ"ב הי"ג, א] (ג) ג"ז שם ברכות מו: ד' [על ג, א.] (ד) [בס"ט: משומד, א] [גיטין לו: ז"ט, א.] (ה) [מספתה פסחים פ"ב הי"ג, ט] [דברים י"ג, ט] [ויקרא י"א, י] בס"ט: דמיו, (כ) [ג"ל דלמריק בפסחים מ. א.] (ל) [עין חיי"ט שביעית פ"ח מ"ח, (מ) [דפוס ויניאל].

הנהגות הב"ח

(א) ה"ת: ר"ה מ"ג וכו' כימי עורא בדאמריי בפירקין דר' אליעזר וליכא:

הנהגות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה מהו דמימא אע"ג וכו' ורש"י דלמור המדקן בקיימא לן דמותר ולא נפקין בהו דתקן הקמחין. מן חיבת ורש"י עד הקמחין מנחק. וי"ב ורש"י שלא הקמחין דמותר ולא נפקין בהו דקילי הקמחין וזבקות וכו' שבייל וכו"ל. ומלת דתקן לא משמע עבות. ולאו זה משה כשום מקום וימנאל דר"ה הוא כפסחים מ' ע"א. וישנה חובת חיים שנה זה ושם דמשה שלמה היא ועבות הדפוס העטו: [ב] תוב' ד"ה מ"ג וכו' דהא קאמר הסם מנחק. כ"ב ע"י שביעית פ"ח משנה י' ובסו"ט ע"ט:

מוסר רש"י

אין שחיטה לעוף מן החוריה. אלא מדברי סופרים [קטן כ' גי' גי' טו.] מצת כותי מותרת. לאכלה בפסח ואין זה משום חששא דחיימין [קדושין עו. וכו' וכו' גי' טו.] **והאם יוצא בה ידי חובתו בפסח.** משום חובת לילה הראשון שהוא חייב לאכול את המשמרת. דכתיב [שמות ז' יג] צברת תאכלו מזה, ואפילו ידעין זה אלא האמילה לא נפיק בה אלא אם כן עבד לה שימור לטם חובת מזה, דכתיב [שם] ושמרת את המנחה, וכתיב בקולין הן לעבדים להשתמר לשמה ועשין לה שימור [גיטין י'.] ויולא זה ללא חיי קמחין וזבקות של עובד כוכבים שלא חיימו דקילי [פסחים מ] אדם ממלא חייבו מזה ונבלג שאלכ כותי מזה אחרת האחרונה, משום דכמת מזה צבין שימור לטם מזה, אלא תנא כותי אין צריך לאכול אחרת בלחוריה, דכתיב מנחה שימור [קדושין עו.] ר"א אורס. אף חפליה כל ימות הפסח, דחשדין להו שמה ממנחין [גיטין י'.]

דקוריא של צפרים קוטע ראשו של אחד מהן ונותן לו אכול מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו אבוי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אבוי דייק מרישא טעמא דישיראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא אבל יוצא ונכנס שפיר דמי ולאבוי קשיא סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא ומצאו קרי ליה ולרבא קשיא רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי כעומד על גביו דמי כיצא בו מצא בידו דקוריא של צפרין קוטע ראשו כו' אמאי ייחוש דלמא האי הוא דהוה שחיט שפיר אמר רב מנשה (סימן מוכני"ם איזמ"ל [בוכרי"ם]) במכניסין תחת כנפיו ודלמא סימנא הוה יהיב ליה בגויה אמר רב משרשיא דממסמס ליה מסמסו"י ודלמא קסברי כותים^(א) אין שחיטה לעוף מן התורה ולטעמך שדייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן אלא כיון דאחויקו בהו אחויקו בהו ה"ל כיון דאחויקו אחויקו ואחויקו ולא אחויקו ברלא כתיבא תנאי היא^(ב) דתניא מצת כותי מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ר"א אורס לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות כישיראל רשב"ג אומר^(ג) כל מצוה שהחויקין בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל אמר מר מצת כותי מותרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח פשימא מהו דתימא לא בקיאין בשימור קמ"ל ר"א אורס לפי שאין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאין בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחויקין בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איכא בינייהו ורשב"ג סבר אי אחווק אין אי לא אחווק לא אי הכי כל מצוה שהחויקין בה כותים אם החויקו מיבעי ליה אלא איכא בינייהו דלא דתיבא ורשב"ג סבר קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחויקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחויקו אחווק גופא^(ד) אמר רבא ישראל מומר^(ה) אוכל נבילות לתיאבון בודק סבין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיכא התירא ואיסורא ל"א שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך^(ו) חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

דקוריא. סל כמו דקוריא דפרק השוכר את הפועלים [ב"מ דף כד.] ודמפנין (שבת קפז:). **מכניסין איזמ"ל בזבירים.** סימני שמעתתא דרב מנשה ודחא מילתא הן הך דמכניסין תחת כנפיו ולקמן צפרק שני (דף נה.) איזמל שאין לו קרניים וצפרק אלו טרפות [לקמן דף נה.] הנהו דיכרי דגנזי גנזי אין חוששין לריסוק אברים מיהו גס צמקומות אחרים יש כדלשכחנא צפרק צ' דיצמות (דף נה.) דלמור רב מנשה גזול דדצריהס כשר לעדות אשה וצפרק מי שהשחין (שבת קטו.) אמר רב מנשה חלד קמי חלד תמי קמי תמי שפיר דמי: **מצת כותי מותרת.** וא"ת והלא עור על פתן^(א) לפי שהיו מצטלקין צינן צימקס צימי עורא^(ב) כדלמור צפירקין דר"א^(ג) פ' (ל) וליכא למימר דהיינו צבותים ראשונים דכתיב זהם ואת אלהיהם היו עובדים ב"דחא קאמר הסם מנחן אמר ר"א כל האוכל פת כותי כאליו אוכל צפר חזיר ותיניא נמי לקמן (דף יג.) שחיטת דקוי לעצודת כוכבים פמו פת כותי ואומר ר"ת דמייני הכא צעיקה דשרלך שעשה הכותי ממנה מזה וא"ת והאיך יואל זה ושמא הוא לא שמר לטם מזה דהא שחדי אלפני עור לא תמן ממשול וי"ל כגון שלא אכל הכותי מזה אחרת כל הלילה: **איכא בינייהו ד"א כתיבא ואחויקו בה כו'.** צפ"ק דגיטין (דף י.) מוכח דכתיבא ולא אחויקו זה נמי איכא צינייהו דלת"ק מהני ולרשב"ג לא מהני והכא לא נקט אלא לא כתיבא ואחויקו זה משום דאשחיטת כותי צעי לאתויי תנאי א"י ללא אמת לשנויי אלא מה שהקשה אס החויקו זה מצעי ליה ושם פירשנו: **מותר**

בקיאיין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאין בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחויקין בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איכא בינייהו ורשב"ג סבר אי אחווק אין אי לא אחווק לא אי הכי כל מצוה שהחויקין בה כותים אם החויקו מיבעי ליה אלא איכא בינייהו דלא דתיבא ורשב"ג סבר קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחויקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחויקו אחווק גופא^(ד) אמר רבא ישראל מומר^(ה) אוכל נבילות לתיאבון בודק סבין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיכא התירא ואיסורא ל"א שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך^(ו) חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

בקיאיין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאין בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחויקין בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איכא בינייהו ורשב"ג סבר אי אחווק אין אי לא אחווק לא אי הכי כל מצוה שהחויקין בה כותים אם החויקו מיבעי ליה אלא איכא בינייהו דלא דתיבא ורשב"ג סבר קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחויקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחויקו אחווק גופא^(ד) אמר רבא ישראל מומר^(ה) אוכל נבילות לתיאבון בודק סבין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיכא התירא ואיסורא ל"א שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך^(ו) חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

בקיאיין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאין בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחויקין בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איכא בינייהו ורשב"ג סבר אי אחווק אין אי לא אחווק לא אי הכי כל מצוה שהחויקין בה כותים אם החויקו מיבעי ליה אלא איכא בינייהו דלא דתיבא ורשב"ג סבר קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחויקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחויקו אחווק גופא^(ד) אמר רבא ישראל מומר^(ה) אוכל נבילות לתיאבון בודק סבין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיכא התירא ואיסורא ל"א שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך^(ו) חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

בקיאיין בדקדוקי מצות קסבר לא בקיאין בשימור רשב"ג אומר כל מצוה שהחויקין בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל היינו ת"ק איכא בינייהו ורשב"ג סבר אי אחווק אין אי לא אחווק לא אי הכי כל מצוה שהחויקין בה כותים אם החויקו מיבעי ליה אלא איכא בינייהו דלא דתיבא ורשב"ג סבר קמא סבר כיון דלא כתיבא אע"ג דאחויקו בה נמי לא רשב"ג סבר כיון דאחויקו אחווק גופא^(ד) אמר רבא ישראל מומר^(ה) אוכל נבילות לתיאבון בודק סבין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו מאי טעמא כיון דאיכא התירא ואיסורא ל"א שביק התירא ואכיל איסורא אי הכי כי לא בדק נמי מיטרח לא טרח אמרו ליה רבנן לרבא תניא דמסייע לך^(ו) חמצן של עוברי עבירה אחר הפסח מותר

(א) כלומר היינו תנא קמא דרבי אליעזר: אי הכי כל מצוה שהחויקין בה כותים אם החויקו מיבעי ליה. כלומר כיון דרשב"ג מחמיר יותר מתי"ק אם החויקו מיבעי: כיון דאיכא התירא ואיסורא. כלומר דיכול לשתות שפיר לא שביק התירא ואכיל [איסורא] שלא ישתו יפה: חמצן של עוברי עבירה. מניחין חמצן אחר הפסח בבית אחד הן הן

אם לא יאסופי אמתא קמא אף מזה שהיא מדברי סופרים ואינה כותה כמותה אם לא משכח היתר אפיל נבלת ומתחר ספקין צדוקה ומנויה אוכל נבילות לתיאבון. י' כל משכח היתר אפיל נבלת ומתחר ספקין צדוקה ומנויה כינו שחיט שפיר, דכל כמה דמצי למיכל היתרא לא מיכל איסורא וי' אין לו סכין צדוק לא טרח להדורי צמר סכין יפה אם לו פגומה [לעיל ג.].

גב' שהי' דרסה וכו'. אשניות לעינא הוא דהא דקסא מביא צבוק דשריטקין לקמן דף ל' ע"ב און ושמו אלא ומשך וכו' כתי' לקמן דף כ' ע"א ד"ה [ללא] אלא כיון שהוא שגור להוכיח אלו ה' בימד נקט לה. רש"י צממרת הבית הלכות שחיטה דף י' ע"ב. אכל בחידושו לקמן רפ"צ כפז דהך דרשה הג"ל היא אשמתא ודרסה ג"כ מהלכה לנשח מתי:

קעזי רש"י
ריש"ט. ציפורים שחוטות מושתלות על הכל.

שיטה מקובצת
א] מותרת לאכילה ולא חיישין לחמין [ג] דהניא הקמחין ובצקות: [ד] דהא באין בקיאין בדקדוקי מצות תליא טעמא והם אינם כו' ורבן שמעון בן גמליאל [ז] א"ל ולא היינו תנאי דאמר' לעיל אחווק ולא אחווק תנאי היא עד מסקנא: [ח] וכיון דאוקמינן דאהדן איירי בהו לעיל קאי דהיינו ברחיבין למעוטי אמת היכא דלא אחווק: [ט] ואיכא התירא ואיסורא קמיה לא שביק: [י] דרב מנשה דהך מכילתאן הן:

רבינו גרשום

דקוריא של צפרין. קיטור של עופות שחוטין צמא בידו של כותי: אומר רב אשי במכניסין תחת כנפיו. כלומר במכניסין הצפרים תחת גלימא שלו וקוטע ראשו של אחד מהן. דהכותי אינו יודע מאיזה מהם נתן לו: דמספיק ליה מסמוס. כלומר שמלכוכו בטיט שאפי' יש לו סימן אין מכיר הסימן: ולטעמך שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן. כלומר את אמרת ודלמא קא סברי כותים אין שחיטה לעוף מן החוריה ובחמה דאכלינן משחיטת' וכן החוריה [ומה] שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מי כתיבן ויהו בקיאין בהו רמצינן למימר דחמירין בהן לפיכך אכלינן בהמה שחטו והא לא כתיבי באורייתא לענין בהמה אלא כיון דאחויקו בהו אחווק ואכלינן משחיטתן אפי' מבמה הכא נמי לענין עוף כיון דאחויקו אחווק אפי' דלא כתיב: דאחויקו ולא אחווק ברלא כתיבא. כלומר אי חשיבא תיבתן חזקה במילתא דלא כתיבא כגון עוף אי לא חשיב: תנאי היא. לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות. כלומר אין בקיאין בשימור שלא יחמיר. כדאמרין במס' פסחים שלש נשים נשוקות בבצק: רשב"ג אומר כל מצוה שהחויקין בה כותים.

(א) ג"ל היינו ת"ק. כלומר וכו'.